

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců: JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobce: **V. A. D., státní příslušnost Vietnam**, neznámého pobytu, zastoupena Mgr. Petrem Václavkem, advokátem v Praze 1, Opletalova 25, proti žalovanému: **1) Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Praha 1, Loretánské nám. 5, **2) Velvyslanectví České republiky v Hanoji**, se sídlem 13 Chu Van An, Hanoj, Vietnam, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

T a k t o:

- I. Postup žalovaného spočívající v tom, že dne 1. 12. 2016 odepřel žalobci vstup na Zastupitelský úřad České republiky v Hanoji, byl nezákonným zásahem.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 14.342 Kč k rukám zástupce Mgr. Petra Václavka, advokáta, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se včas podanou žalobou dne 1. 2. 2017 domáhal u Městského soudu v Praze ochrany před nezákonným zásahem Ministerstva zahraničních věcí a Velvyslanectví České republiky v Hanoji, (dále jen „ZÚ Hanoj“). Uváděl, že ve čtvrtek dne 1. 12. 2016 se osobně dostavil na ZÚ Hanoj, za účelem podání žádosti o zaměstnaneckou kartu podle § 42g zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, předpisů, (dále „zákon o pobytu cizinců“), přičemž identickou žádost podal ZÚ Hanoj prostřednictvím datové schránky již dne 28. 11. 2016. Dne 1. 12. 2016 se žalobce dostavil osobně na ZÚ Hanoj v doprovodu právního zástupce Mgr. Magdalény Rounové, advokátní koncipientky, i. s. Mgr. Petra Václavka. Zatímco právní zástupkyní byl

umožněn vstup do budovy, samotnému žalobci byl vstup do budovy pracovníkem ZÚ Hanoj odepřen.

Právní zástupce proto podal stížnost ve smyslu § 175 správního řádu, jejíž přílohou byl tiskopis žádosti o povolení dlouhodobého pobytu s náležitostmi.

Žalobce se svým podáním domáhal, aby soud rozhodl, že odepření vstupu žalobci dne 1. 12. 2016 na ZÚ Hanoj představuje nezákonný zásah.

K žalobě žalobce přiložil:

Potvrzení sepsané paní D. H. V. nar. xxx, a paní Mgr. Magdaleny Rounové, nar. xxx, že se žalobce skutečně dne 1. 12. 2016 osobně na konzulární oddělení ZÚ Hanoj dostavil za účelem podání své žádosti.

Sdělení ZÚ Hanoj ze dne 26. 1. 2017, č. j. 3503/2016-HANOI-IV, ke stížnosti žalobce ze dne 1. 12. 2016, jímž nebyla stížnost shledána důvodnou, a právnímu zástupci žalobce byly vráceny originály příloh, které byly ke stížnosti přiloženy. Ve sdělení se mj. uvádí, že žadatelé o pobytová oprávnění mají možnost podat své žádosti na základě rezervace v systému VISAPOINT v pondělních úředních hodinách a ode dne 25. 10. 2016 také bez jakékoliv rezervace každé úterý a čtvrtek v úředních hodinách určených pro tuto agendu.

Usnesení ZÚ Hanoj ze dne 26. 1. 2017, č. j. 3646/2016-HANOI-XII, o zamítnutí žádosti o upuštění od osobního podání a zastavení řízení. Expressis verbis se v usnesení mj. uvádí, že řízení o žádosti pana V. A. D. o povolení k dlouhodobému pobytu se podle § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu pro zjevnou bezpředmětnost zastavuje.

Ministerstvo zahraničních věcí ve svém vyjádření ze dne 28. 7. 2017 sdělilo, že považuje žalobu za nedůvodnou s tím, že se žalobce se údajně dne 1. 12. 2016 dostavil v doprovodu právního zástupce před budovu ZÚ Hanoj, kam mu však z důvodu chybějící registrace v systému VISAPOINT byl dle jeho tvrzení pracovníky ZÚ Hanoj odepřen vstup. Žalobce se nesprávně opírá o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2015, č. j. 7 Azs 282/2014-50.

Následně Ministerstvo zahraničních věcí ve svém vyjádření ze dne 23. 8. 2017 sdělilo, že elektronický systém VISAPOINT uvolňuje místa zcela nediskriminačně a zcela bez znalosti jednotlivých žadatelů. Systém VISAPOINT je vyjádřením zásady nestranného zacházení vyjádřené v § 7 správního řádu v omezených podmínkách výkonu státní správy v zahraničí.

ZÚ Hanoj se k žalobě nevyjádřil.

Žalobce svým podáním ze dne 10. 8. 2017 vzala žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu částečně zpět, a to proti 1) žalovanému Ministerstvu zahraničních věcí. Dále uvedl, že nežádá o upuštění od nezákonného zásahu, nýbrž toliko o jeho konstatování.

Městský soud v Praze ve věci nařídil jednání, které se konalo dne 3. 10. 2017, při němž vyhlásil usnesení:

Řízení o žalobě proti 1) žalovanému se zastavuje.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Městský soud v Praze rozhodoval podle ustanovení § 87 odst. 1 soudního řádu správního na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 82 soudního řádu správního každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. května 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 – 52:

I. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 a násl. s. ř. s.), jenž měl spočívat v tom, že pracovník zastupitelského úřadu bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žadatel nebyl pro účely podání žádosti registrován v systému VISAPoint přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě daného zastupitelského úřadu za účelem podání žádosti, je žalovaným správním orgánem daný zastupitelský úřad. Místní příslušnost krajského soudu se v takových případech řídí podle sídla Ministerstva zahraničních věcí.

II. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 a násl. s. ř. s.), jenž měl spočívat v tom, že pracovník zastupitelského úřadu bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žadatel nebyl pro účely podání žádosti registrován v systému VISAPoint přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě daného zastupitelského úřadu za účelem podání žádosti, může být důvodná i tehdy, jestliže se dotyčnému žadateli podařilo tuto žádost zastupitelskému úřadu podat tak, že se na ni hledí jako na účinně podanou.

Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku dále judikoval:

[97] Na jedné straně účinky žádosti "nouzově" podané způsobem, který je obecně vzato nežádoucí, avšak který je jedinou účinnou obranou žadatele před nezákonným jednáním veřejné správy spočívajícím v tom, že mu neposkytne v přiměřené lhůtě možnost podání žádosti postupem zákonem standardně předpokládaným. Zde rozšířený senát konstatuje, že závěry judikatury o tom, že žádost je za takovýchto podmínek podána účinně, jsou v podmínkách dosavadního jednání veřejné správy zcela správné a jsou jediným alespoň v určité míře účinným nástrojem k ochraně práva žadatelů na to, domáhat se stanoveným

postupem svého práva u správního orgánu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Dokud veřejná správa svůj přístup zásadně nezmění, není důvodu na nich cokoli měnit.

[98] Dalším aspektem věci je však samotné nezákonné jednání veřejné správy spočívající v řadě dílčích nezákonných postupů. V první řadě je nezákonným zásahem již samotná nemožnost získat v přiměřené době termín pro osobní podání žádosti; pokud vskutku k takovému stavu dochází, a to ať již jakýmkoli konkrétními mechanismy (tj. za využití systému VISAPPOINT tam, kde zákon k jeho užití zastupitelský úřad opravňuje, i použitím jiných způsobů určení termínu pro osobní podání žádosti tam, kde povinnost předem si sjednat termín podání žádosti nelze žadateli uložit), jde nepochybně o nezákonný zásah zastupitelského úřadu do práva žadatelů na to, aby jejich žádost byla v přiměřené lhůtě přijata a posouzena. Na tuto prvotní nezákonnost navazuje podle poznatků plynoucích z jiných obdobných věcí již řešených Nejvyšším správním soudem jednání konkrétních pracovníků, jímž je žadatelům bráněno podat žádost bez předchozí (fakticky podle tvrzení žadatelů nemožné) registrace v systému VISAPPOINT. Tato jednání mohou podle okolností být rovněž nezákonným zásahem, například již jen proto, že u konkrétního pobytového oprávnění nemusí ze zákona plynout povinnost žadatele předem si sjednat termín podání žádosti uložená mu zastupitelským úřadem, anebo proto, že jsou fakticky pokračováním předchozího šikanózního způsobu využití systému VISAPPOINT ve vztahu k žadatelům o ta pobytová oprávnění, u nichž by požadavek předem si sjednat termín podání žádosti byl přípustný.

[101] Závěrem rozšířený senát opakuje to, co Nejvyšší správní soud vyslovil ve stručnosti již ve shora zmíněném rozsudku čj. 8 As 90/2011-62. Je na veřejné správě, jakým způsobem "technicky" uspořádá vyřizování žádostí o nejružnější pobytová oprávnění tak, aby byla schopna je za přiměřených nákladů zvládat. Musí však v každém případě umožnit žadatelům takové žádosti v přiměřeném časovém horizontu a lidsky důstojným způsobem podat. Je na veřejné správě, zda ke splnění tohoto úkolu využije informační technologie, vícestupňovou proceduru posuzování žádostí, prvky náhodného výběru, nástroje ekonomické regulace (správní poplatky v citelné výši) anebo kombinaci některých z těchto či jiných nástrojů. Zvolené nástroje však musí být založeny na racionálních a férových pravidlech a umožňovat průběžnou i následnou kontrolu toho, že nejsou zneužívány či používány svévolně.

Městský soud v Praze z podání žalobce zjistil, že žalobce se na ZÚ Hanoj osobně dostavil ve čtvrtek dne 1. 12. 2016 za účelem podání žádosti o zaměstnaneckou kartu podle § 42g zákona o pobytu cizinců. Žalobce neuváděl, že by se před tím pokusil o registraci v systému VISAPPOINT toliko, že identickou žádost podal ZÚ Hanoj prostřednictvím datové schránky již dne 28. 11. 2016.

Z žalobcem předloženého sdělení ZÚ Hanoj ze dne 26. 1. 2017, č. j. 3503/2016-HANOI-IV, zjistil, že žadatelé o pobytová oprávnění mají možnost podat své žádosti na základě rezervace v systému VISAPPOINT v pondělních úředních hodinách. Ode dne 25. 10. 2016 potom mají možnost podat své žádosti bez jakékoliv rezervace každé úterý a čtvrtek v úředních hodinách určených pro tuto agendu.

Městský soud v Praze přezkoumal postup žalovaného ZÚ Hanoj, spočívající v odepření vstupu žalobci dne 1. 12. 2016 na ZÚ Hanoj a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

Pokud jde o prvního žalovaného, tj. Ministerstvo zahraničních věcí, žalobce vzal žalobu v průběhu řízení zpět, takže soud už jenom z tohoto důvodu musel řízení proti Ministerstvu zahraničních věcí zastavit. Nicméně tento žalovaný by nebyl žalovaným, o zákonnosti jehož postupu by bylo rozhodováno, ani v případě, kdy by žalobce svou žalobu proti němu nevzal zpět. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 10 Azs 153/2016 – 52, *expressis verbis* vyslovil názor, že žalovaným v této věci je vždy příslušný zastupitelský úřad, tedy ZÚ Hanoj. Ten závěr, k němuž dospěl Nejvyšší správní soud, je koncipován naprosto jednoznačně bez jakýchkoliv pochybností a Městský soud v Praze se tímto názorem bez dalšího musel řídit.

Dále bylo nutno posoudit, zda skutečnost, že žalobci byl dne 1. 12. 2016 odepřen vstup na ZÚ Hanoj, je ze strany tohoto orgánu nezákonným zásahem či nikoliv. To byl tedy v inkriminované věci jediný předmět posuzování Městského soudu v Praze. Z citovaného rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016 – 52 lze usoudit na to, že byť podáním žádosti o pobytový titul nějakým jiným způsobem než při osobní návštěvě (*„Zejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti (§ 169 odst. 14 věta druhá, § 170 odst. 1 věta druhá), není důvodu o ústavní konformitě povinnosti osobního podání žádostí o některá povolení k pobytům či o některá víza jakkoli pochybovat.“*), je zahájeno řízení o takovém pobytovém titulu, nevylučuje to tedy ani možnost, aby postup ZÚ byl hodnocen na základě žaloby na ochranu před nezákonným zásahem.

V inkriminované věci je zřejmé, že žalobce hodlal podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu, resp. o zaměstnaneckou kartu podle § 42g zákona o pobytu cizinců, a že se dne 1. 12. 2016 dostavil na ZÚ Hanoj za tím účelem, aby osobně tuto žádost podal. Jak je zřejmé ze spisu, osobní podání jeho žádosti mu nebylo umožněno, jeho žádost ze strany ZÚ Hanoj byla odmítnuta s argumentem, že není registrován v systému VISAPPOINT.

Pokud jde o právní posouzení této věci, Městský soud v Praze vycházel ze závěrů, které koncipoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v citovaném rozsudku č. j. 10 Azs 153/2016-52, v němž v bodu 74 *expressis verbis* uvedl: *„Z výše uvedených úvah je patrné, že podle zákona o pobytu cizinců se oprávnění pro zastupitelský úřad stanovit cizincům povinnost předem si sjednat termín podání žádosti se vztahuje toliko na podání žádostí o víza, nikoli však na podání žádostí o povolení k pobytu.“*

Nejvyšší správní soud tedy konstatoval, že podle zákona o pobytu cizinců se oprávnění pro zastupitelský úřad stanovit cizincům povinnost předem si sjednat termín podání žádosti vztahuje toliko na podání žádosti o víza, nikoliv však na podání žádosti o povolení pobytu, přičemž je třeba poukázat na to, že věc, v níž rozšířený senát rozhodoval, se týkala právě identické situace, kdy občan Vietnamské republiky chtěl podat žádost o zaměstnaneckou kartu, tedy v právně shodné s věcí nyní projednávanou. Žalobce tedy měl povinnost dostavit se osobně k podání své žádosti, nicméně neměl povinnost být pro toto osobní podání zaregistrován v systému VISAPPOINT. Za tohoto stavu věci pak bylo nepochybně jeho právem dostavit se k podání té žádosti v těch dnech, které jsou ze strany ZÚ Hanoj vyhrazeny k podávání právě takových žádostí. Z vyjádření ZÚ Hanoj ze dne 26. 1. 2017, č. j. 3503/2016-HANOI-IV, je zřejmé, že bez jakékoliv rezervace je možno takovéto žádosti podávat každé úterý a čtvrtek v úředních hodinách určených pro tuto agendu, a to s účinností ode dne 25. 10. 2016.

Žalobce se k osobnímu podání žádosti o zaměstnaneckou kartu podle § 42g zákona o pobytu cizinců dostavil dne 1. 12. 2016, což byl podle zjištění soudu čtvrtek. Žalobce se tedy dostavil právě v den, který byl určen k tomu, aby mohli žadatelé o zaměstnaneckou kartu tuto žádost osobně podat. Za tohoto stavu věci tedy není zřejmé, z jakých právních důvodů by mu mělo být podání této žádosti odepřeno, a z jakých důvodů by mu měl ZÚ Hanoj zabránit nebo znemožnit žádost podat. ZÚ Hanoj se k podané žalobě vůbec nevyjádřil. Ministerstvo zahraničních věcí se sice vyjádřilo dokonce 2x, a to dne 28. 7. 2017 a dne 23. 8. 2017, nikoliv však k meritu projednávané věci, když se soustředilo na chybějící registrace v systému VISAPPOINT. Ke skutečnosti, že žalobce se dostavil na ZÚ Hanoj ve čtvrtek 1. 12. 2016, tedy v den, který právě ZÚ Hanoj vyhradil pro žadatele bez registrace systému VISAPPOINT, a že tedy tuto registraci v onen den vůbec nemusel mít, se vůbec nezmínilo.

Městský soud v Praze v inkriminované věci žádný důvod odmítnutí osobního podání žádosti o zaměstnaneckou kartu podle § 42g zákona o pobytu cizinců ve čtvrtek dne 1. 12. 2016 neshledal, a proto mu nezbylo za tohoto stavu věci než konstatovat, že postup ZÚ Hanoj v inkriminované věci představuje nezákonný zásah, neboť žalobce se dostavil k osobnímu podání žádosti o zaměstnaneckou kartu právě v době, která byla určena k podávání těchto žádostí, a přesto mu ze strany ZÚ Hanoj bylo v takovém podání zabráněno.

Městský soud v Praze s ohledem na uvedené skutečnosti musel přisvědčit žalobci, že postup zastupitelského úřadu spočívající v tom, že žalobci byl odepřen vstup na zastupitelský úřad za účelem podání žádosti, byl nezákonným zásahem, a proto podle § 87 odst. 2 soudního řádu správního podané žalobě vyhověl.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení soud opřel o ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobkyně měla ve věci plný úspěch. Výši náhrady potom určil podle vyhl. č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a to tak, že 2.000 Kč činily náklady na uhrazení soudního poplatku z žaloby, dále náklady právního zastoupení za tři úkony právní pomoci podle § 9 odst. 3 a 3.100 Kč, tj. převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby a účast při jednání, dále 3x režijní paušál podle § 13 odst. 3 a 300 Kč, tedy celkem 14.342 Kč, včetně DPH ve výši 21%.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 3. října 2017

**JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu**

Za správnost vyhotovení:
J. V.